

Innovativ corona-samverkan i Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället

Malin Lindberg, Niklas Hill

Malin Lindberg, professor, Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle,

Luleå tekniska universitet. E-post: malin.lindberg@ltu.se

Niklas Hill, doktorand, Institutionen för pedagogik och didaktik,

Stockholms universitet. E-post: niklas.hill@edu.su.se

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och civilsamhället (NOD) fick våren 2020 i uppgift av Sveriges regering att bistå i samordningen av civilsamhällets insatser under corona-pandemin. Erfarenheterna från detta tillvaratas här för att öka kunskapen om innovativ samverkan mellan ideell och offentlig sektor för att möta aktuella samhällsutmaningar. Resultaten visar att NODs etablerade former, kontakter och erfarenheter möjliggjorde en snabb omställning av hela verksamheten. Genom veckorapporter, samrådsrapporter och webbintervjuer förmedlades civilsamhällets corona-relaterade behov till både myndigheter och civilsamhälle, vilket ökade kännedomen och nyttjandet av NOD. NODs corona-omställning kan ses som ett sätt att överbrygga de skilda institutionella logiker som i tidigare forskning visat sig försvåra innovativ samverkan, där NOD fyllt behovet av en samlande part i sektorsöverskridande samverkan.

The National Organ for Dialogue and Consultation between Government and Civil Society (NOD) was, in the spring of 2020, assigned by the Swedish government to assist in coordinating civil society efforts during the corona pandemic. These experiences are utilized here to advance the knowledge on innovative collaboration between the non-profit and public sectors to meet societal challenges. The results show that NOD's established forms, contacts and experiences enabled a rapid reorientation of their entire operations. The civil society's corona-related needs were communicated to government and civil society through weekly reports, consultation reports and web interviews. NOD's corona-reorientation can, in the light of previous research, be seen as a way to bridge institutional logics where NOD acts a unifying party.

Inledning

För att möta aktuella samhällsutmaningar har nytänkande samverkan mellan olika organisationer och samhällssektorer uppmärksammas allt mer i både Sverige och internationellt. Ett uttryck för detta är Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD)¹, som sedan 2018 skapar mötesplatser och stöttar samverkansprocesser inom olika sakpolitiska områden. Under våren 2020 tilldelades NOD uppgiften att bistå i samordningen av civilsamhällets insatser under corona-pandemin, vilket innebär en snabb omställning av hela verksamheten. I denna artikel tillvaratas erfarenheterna från NODs corona-omställning i syfte att öka kunskapen om innovativ samverkan mellan den ideella och offentliga sektorn som ett sätt att möta aktuella samhällsutmaningar. Den huvudsakliga forskningsfrågan är hur pass innovativ NODs corona-omställning har varit, vad gäller förnyade former för sektorsöverskridande samverkan.

Teori

Intresset för nytänkande samverkansformer mellan den ideella och offentliga sektorn har ökat både i forskningen och övriga samhället under 2000-talet (cf. Gawell m.fl., 2020; Wijkström, 2012). Bland annat eftersom det ses som ett sätt att gemensamt möta aktuella samhällsutmaningar, såsom segregation, ohälsa, fattigdom och arbetslöshet (Gawell m.fl., 2020; Howaldt m.fl., 2018). Eftersom dessa utmaningar är omfattande och komplexa behöver flera organisationer och samhällssektorer samarbeta i utvecklingen av nya långsiktiga lösningar. I forskningen har sådana utvecklingsprocesser utforskats i termer av social innovation, som avser nytänkande processer och lösningar för att möta aktuella samhällsutmaningar och förbättra livsvillkoren för behövande grupper (Howaldt m.fl., 2018). Det innovativa i social innovation handlar dels om vad som förnyas, t.ex. att det skapas en ny tjänst, verksamhet eller forum. Det handlar även om hur det förnyas, t.ex. nya sätt att samverka med berörda samhällsaktörer eller samskapa med målgruppen. Dessutom handlar det om var det förnyas, t.ex. om det är nytt för verksamhetsområdet, organisationen eller målgruppen. Det handlar också om varför det förnyas, t.ex. för att möta en angelägen samhällsutmaning (Lindberg & Nahnfeldt, 2017). Dessa dimensioner hjälper till att konkretisera förståelsen av social innovation, mot bakgrund av termens breda definition (cf. Howaldt m.fl., 2018).

Den ideella sektorn – i betydelsen av ideella föreningar, ekonomiska föreningar, allmännyttiga stiftelser och trossamfund – har visat sig spela en viktig roll i social innovation, dels som röstbärare för olika grupper av människor,

1. <https://www.nodsverige.se/>

dels som opinionsbildare kring olika intresseområden och dels som utförare av välfärdstjänster och andra verksamheter (Lindberg & Nahnfeldt, 2017). Även den offentliga sektorn – d.v.s. kommuner, regioner och statliga myndigheter – spelar en viktig roll i social innovation, som huvudansvariga för välfärdsområdet i Sverige och internationellt (Gawell m.fl., 2020). Studier av social innovation visar att när den ideella och offentliga sektorns roller kombineras kan lösningar utvecklas som omfattar både individnivå, organisationsnivå och samhällsnivå, vilket har visat sig vara en nyckel till reell och långsiktig förändring (Howaldt m.fl., 2018). Samtidigt har skilda institutionella logiker visat sig försvåra samverkan i social innovation, till exempel den offentliga sektorns politiska styrning, lagstadgade procedurer och skattefinansiering, respektive den ideella sektorns styrning genom förtroendevalda, fokus på medlemsnytta och allmännytta, samt ideella engagemang (Gawell m.fl., 2020).

Exempel på innovativa samverkansformer mellan den ideella och offentliga sektorn som uppmärksammats i tidigare forskning är Överenskommelser, Idéburet offentligt partnerskap (IOP), innovationslabbar, samt olika sorters forum för dialog och samråd (Gawell m.fl., 2020; Hemström, 2018). I denna studie är tidigare forskning om Överenskommelser särskilt relevant, eftersom NOD är en struktur för samverkan utifrån Sveriges nationella Överenskommelse inom det sociala området. Det har bland annat studerats hur Överenskommelser initierades som samverkansform i Sverige i början av 2000-talet, med inspiration från The Compact² i England som ingåtts 1998 (Johansson, 2011). Detta ledde till att den nationella Överenskommelsen inom det sociala området³ antogs 2008 av Sveriges regering, Sveriges Kommuner och Regioner, samt idéburna organisationer inom det sociala området. I forskningen har Överenskommelsens funktion tolkats på olika sätt: som en politisk avsiktsförklaring, som ett styrdokument, som ett diskussionsforum och som ett uttryck för paradigmskiftet från en socialdemokratisk till en liberal civilsamhällesregim i Sverige (Johansson m.fl., 2011; Reuter, 2012).

Den nationella Överenskommelsen omfattar sex principer för samverkan mellan den ideella och offentliga sektorn: självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald. Samma principer återkommer i flera av de Överenskommelser som därefter initierats på nationell, regional och lokal nivå i Sverige. Forskning om implementeringen av Överenskommelser visar dock att principerna inte följts fullt ut i praktiken, utan att samverkan har anpassats till behoven i det aktuella sammanhanget (Portin, 2016). Identifierade framgångsfaktorer i implementeringen är relevans, transparens, förankring, tillit och konsolidering (ibid). En identifierad svårighet är att det ofta

2. <https://www.nao.org.uk/successful-commissioning/general-principles/the-compact/>

3. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2009/06/skr.-200809207/>

tema

saknats en samlad part som kan företräda hela den ideella sektorn, exempelvis i form av paraplyorganisationer (Johansson, 2011). Samtidigt har processerna för att initiera och implementera Överenskommelser ofta lett till ökad samverkan mellan olika organisationer i den ideella sektorn (Portin, 2016). Inte heller den offentliga sektorn har alltid kunnat agera som en samlad part, bland annat på grund av åtskillnaden mellan politiker och tjänstepersoner (Portin, 2017).

Metod

Artikeln bygger på material från följeforskning som bedrivs i NOD under perioden 2020–2022. Följeforskningen innebär att forskare följer NODs verksamhet, för att möjliggöra kunskapsbaserad reflektion i verksamhetens planering, genomförande och uppföljning. Det vetenskapliga målet i följeforskningen är att öka kunskapen om innovativ samverkan inom och kring det civila samhället. Följeforskningen har en interaktiv forskningsansats, där forskare och samhällsaktörer gemensamt utvecklar nya kunskaper utifrån praktiska erfarenheter (cf. Aagaard Nielsen & Svensson, 2006). Även om NOD finansierar följeforskningen så utförs den självständigt av forskarna i enlighet med vetenskapliga principer, för att förebygga eventuella intressekonflikter och otillbörlig påverkan på tolkningen av resultaten. Tack vare att följeforskningen redan hade inletts av oss författare innan corona-pandemin tog fart har vi kunnat studera omställningen av NODs verksamhet ända från start. Materialet till artikeln består av transkriberade inspelningar av tre gruppintervjuer med NODs kansli, genomförda den 19 februari, 20 april och 11 juni 2020. Det består även av minnesanteckningar från NODs styrgruppsmöten, samt NODs veckorapporter och digitala samtalsserie under samma period.

Empiri

NOD etablerades 2018 som en stödstruktur för dialog och samråd mellan civilsamhällets organisationer och statliga myndigheter på nationell nivå. Etableringen var en del i den Överenskommelse som ingicks samma år, som en vidareutvecklad struktur för samverkan utifrån den nationella Överenskommelsen inom det sociala området från 2008. NOD drivs av en styrgrupp med representanter från regeringen och civilsamhället, ett kansli som genomför NODs praktiska verksamhet, samt 17 anslutna paraplyorganisationer⁴ från den ideella

4. De anslutna paraplyorganisationerna är Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam), Civilsamhällets organisationer i samverkan (Civos), Concord Sverige, De arbetsintegrerade sociala företagens intresseorganisation (SKOOP), Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Famna – riksorganisationen för idéburen välfärd, Funktionsrätt Sverige, Giva Sverige, Ideell kulturallians, IOGT-NTO, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU), Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS), Sveriges Konsumenter, Sveriges kristna råd och Sveriges kvinnolobby.

sektorn som i sin tur samlar över 650 ideella organisationer. När NOD etablerades övergick personalen vid Överenskommelsens kansli till det nya kansliet. Enligt intervjun med kanslipersonalen den 19 februari 2020 hade formerna för NODs verksamhet då börjat etableras, vilket underlättats av att kansliet givits utrymme att arbeta fritt utifrån sin samlade erfarenhet:

”Det finns ett förtroende (från styrgruppen) som gör att vi kan arbeta friare. Och det finns en samlad erfarenhet som är mer gedigen än någonsin i det här kansliet.” (Intervju med NODs kansli, 19 februari 2020)

Bland annat hade NOD börjat arrangera rundabordssamtal, där myndigheter och ideella organisationer tillsammans diskuterar ett specifikt sakpolitiskt område. NOD hade även börjat organisera lärnätverk, för att möjliggöra längre samtalsserier om ett visst sakområde genom återkommande träffar. NOD var även sammankallande för Partsgemensamt forum, där representanter från regeringen och civilsamhället diskuterar hur förutsättningarna för ideella organisationer kan förbättras. Dessutom arrangerades samtalsserien *NOD möter*, med scensamtal och livepoddar om civilsamhället. NOD hade även börjat bygga upp Civilsambällesbanken, med information om ideella organisationer för att kunna bistå myndigheter och andra med underlag till dialog och samråd. Vid intervjun den 19 februari berättade kanslipersonalen att NOD använder sina kontorslokaler i centrala Stockholm som en fysisk mötesplats för ovanstående samverkan och att anslutna organisationer även erbjuds att kostnadsfritt använda lokalen till egna evenemang. Förhoppningen var att detta skulle öka kännedomen om NOD och kontaktytorna mellan ideella och offentliga aktörer.

Vid intervjuerna den 19 februari och 20 april berättade kanslipersonalen att de varit missnöjda över att NOD inte varit tillräckligt välkänt och nyttjat bland ideella och offentliga aktörer. För att diskutera möjliga sätt att öka kännedomen om och mervärdet av NODs verksamhet genomfördes ett möte mellan NODs kanslichef och representanter från Kulturdepartementet den 12 mars. Efter som corona-pandemin då börjat drabba Sverige lade samtalet grund för NODs nya uppgift att bistå under corona-pandemin, enligt intervjun den 20 april. Kansliet påbörjade då vissa förberedelser för att anpassa sin verksamhet till den nya situationen och en ny uppdragsbeskrivning formulerades av NOD:s kanslichef och civilsambällespartens ordförande i styrgruppen. Uppdragsbeskrivningen presenterades och antogs med vissa omformuleringar av NODs styrgrupp vid ett sammanträde den 27 mars, enligt deras minnesanteckningar. Därefter skickade Kulturdepartementet ut ett pressmeddelande⁵ den 2 april,

5. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/04/nod-ska-arbeta-med-samordning-av-civilsamhallet-med-anledning-av-det-nya-coronaviruset/>

som offentliggjorde NODs nya uppgift att bistå i samordningen av civilsamhällets insatser under corona-pandemin. Enligt NODs kansli fick nyheten snabb spridning i den ideella och offentliga sektorn:

”Det märktes tydligt att så fort pressmeddelandet hade gått ut så var det väldigt många fler som började höra av sig och som såg värdet i vår funktion. Vi blev legitimerade på något sätt, som verkligen gav en skjuts.” (Intervju med NODs kansli, 20 april 2020)

Den nya uppgiften innebar att NOD snabbt ställde om hela sin verksamhet, enligt intervjun med kanslipersonalen den 20 april. Alla på kansliet involverades i omställningen, som bland annat omfattade att löpande kartlägga ideella organisationers behov under corona-pandemin. Kartläggningen genomfördes genom enskilda samtal med ideella organisationer och medverkan vid dialogforum om corona-pandemin som arrangerades av andra aktörer i den ideella och offentliga sektorn. Kartläggningen sammanställdes genom veckovisa rapporter i två versioner: en längre version till NODs styrgrupp och en kortare publik version. En annan omställning som beskrevs vid intervjun var att samtalsserien *NOD möter* ändrade form från liveseminarier och livepoddar till skriftliga webbintervjuer med aktörer i civilsamhället och offentliga sektorn om hur deras arbete och insatser förändrats på grund av corona-pandemin. Även NODs samråd och rundabordssamtal ställdes om från fysiska till digitala format. Däremot pausades NODs lärnätverk, på grund av att berörda organisationer hade fullt upp med hanteringen av corona-pandemin. Vid intervjun nämndes att Civilsamhällesbanken kommit till nytta när efterfrågan på information och kontakt med ideella organisationer ökat från myndigheternas sida som en följd av corona-pandemin.

Vid intervjun den 11 juni berättade kanslipersonalen att omställningen av NODs verksamhet löpande justerats utifrån vad som visat sig vara till nytta för ideella och offentliga aktörer under corona-pandemin. Veckorapporterna omformades till exempel för att matcha aktörernas aktuella behov utifrån händelseutvecklingen i corona-pandemin. Från början handlade de om civilsamhällets generella behov under pandemin, vilket senare varierades med tematiska fördjupningar om bland annat digitalisering och situationen för barn, hemlösa och asylsökande. Dessutom infördes överblickande sammanfattningar i veckorapporterna och publika kortversioner av rapporterna, så att de lättare skulle kunna läsas och användas av tjänstepersoner och andra, vilket efterfrågats av regeringskansliet enligt minnesanteckningarna från styrgruppens sammanträde den 3 april. Vid intervjun beskrevs även att omställningen av NODs samråd och rundabordssamtal justerats eftersom de nya digitala formaten visade sig fungera sämre än de fysiska:

”Det är ganska utmattande att sitta i ett (digitalt) möte, energinivåerna försvinner väldigt fort. Själva poängen med att mötas försvinner, det går inte att dricka kaffe och diskutera en frågeställning i fikapausen. Så vi har märkt att det egentligen inte blir någon diskussion och inte finns så stora vinster med att göra det som mötesform.” (Intervju med NODs kansli, 11 juni 2020)

Utifrån denna erfarenhet ändrades formen för NODs samråd och rundabords-samtal till enskilda samtal med ideella organisationer om den aktuella sakfrågan, som sedan sammanställts i en rapport till den myndighet som efterfrågat dialogen. Enligt kanslipersonalen är det mer tidskrävande, men ökar resultatens kvalitet. Vid intervjuerna den 20 april och 11 juni berättade de att direktkontakter med enskilda organisationer har varit en generell framgångsfaktor i omställningen av NODs verksamhet under corona-pandemin. De upplever att den ökade användningen av digitala kanaler under pandemin har gjort att de kunnat ha kontakt med betydligt fler organisationer än vad som tidigare var fallet, när det ofta skedde genom fysiska möten. De menar även att direktkontaktarna underlättats av deras befintliga överblick och kontaktnätverk inom civilsamhället:

”Vi har ett ganska unikt kontaktnät till väldigt många organisationer i en väldigt bred träffyta. Om man sen kopplar på alla som har varit med i något lärnätverk, (...) samråd, (...) konferens, (...) eller sökt bidrag från någon av myndigheterna vi har kontakt med, då (...) när vi väldigt många bara i vår verksamhet (...) Vi har liksom byggt upp en förståelse för vilka som jobbar med vad och vem man kan fråga om vad och att vi som individer lärt oss (och) fått en fingertoppskänsla för hur man navigerar i civilsamhället.” (Intervju med NODs kansli, 20 april 2020)

Enligt kanslipersonalen har detta underlättat kartläggningen av civilsamhällets behov under corona-pandemin, eftersom de organisationer som kontaktats ofta haft kännedom om och förtroende för NOD. Det har även underlättat dialoger och samråd mellan ideella och offentliga aktörer under corona-pandemin. Ett exempel som nämns är Delegationen mot segregation (Delmos), som kontaktat NOD för att genomföra ett samråd med civilsamhället om hur segregationen i samhället påverkas av corona-pandemin. Ett annat exempel är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), som kontaktat NOD för att dra lärdom av deras arbetssätt för att kartlägga civilsamhällets behov under corona-pandemin. Dessutom har Regeringskansliet använt NODs veckorapporter som underlag vid utformningen av stödinsatser⁶ till civilsamhället under corona-pandemin. Veckorapporterna och webbintervjuerna har fyllt en funktion både inom och utom civilsamhället, enligt kanslipersonalen:

6. T.ex. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/06/nu-starks-civilsamhallets-insatser-for-samhallets-mest-utsatta-med-100-miljoner-kronor/>

”Många organisationer jobbar hårt för att få sin bild förmedlad av någon och våra utskick går till personer som är relevanta i olika sammanhang (...) Intresserade personer i en myndighet eller ett departement kan då lätt hitta information om hur (en viss organisations) utmaningar ser ut (...) Andra civilsambällsaktörer ser också att (det finns) gemensamma utmaningar (...) och att när man arbetar tillsammans så (...) har man en starkare röst. I de senaste NOD möter-intervjuerna (...) har det understrukits att samverkan (inom civilsambället) blivit bättre under den här krisen. Lite för att man har varit tvungna, men också för att man ser långsiktiga, positiva resultat av det.” (Intervju med NODs kansli, 11 juni 2020)

Sammantaget upplever kanslipersonalen att kännedomen och nyttjandet av NODs verksamhet fått ett rejält uppsving genom uppgiften att bistå i samordningen av civilsambällets insatser under corona-pandemin. Vid intervjun den 11 juni beskriver de att deras telefoner ringer och mailkorgar plingar betydligt oftare än tidigare, med förfrågningar från myndigheter om information och dialoger med civilsambället och med förslag från ideella organisationer på aktuell information att sprida i NODs kanaler. De bedömer att detta beror på att de nått ut till betydligt fler tack vare den ökade användningen av digitala kanaler under pandemin. Bland annat har veckorapporterna om civilsambällets behov under corona-pandemin blivit välspredda:

”Vi har nog aldrig haft någon produkt som varit så välspredd som rapporterna (...) Det är den produkt som vi egentligen kommunicerar minst kring (men) som är mest spridd och skapar flest kontaktytor till andra (...). Det är intressant att när vi har en produkt som faktiskt är väldigt bra så blir det väldigt efterfrågat också (...) När vi har tydliga resultat från vårt arbete som folk kan relatera till och som fyller en funktion i deras arbetsvardag, då blir det en islossning ganska snabbt.” (Intervju med NODs kansli, 11 juni 2020)

Analys

Corona-pandemin utgör en aktuell och komplex samhällsutmaning som berör de flesta organisationer och samhällssektorer i Sverige och internationellt. NODs uppgift att bistå i samordningen av civilsambällets insatser under corona-pandemin har inneburit en snabb omställning av deras etablerade former för dialog och samråd mellan den ideella och offentliga sektorn. I ljuset av tidigare forskning kan NODs corona-omställning ses som ett exempel på innovativ samverkan mellan olika samhällssektorer och organisationer för att möta en aktuell samhällsutmaning, vilket studerats i termer av social innovation (cf. Howaldt m.fl., 2018). För att öka kunskapen om sådan samverkan analyseras här innovativiteten i NODs corona-omställning, i bemärkelsen av vad som förnyats, hur det förnyats, var det förnyats och varför det förnyats (cf. Lindberg & Nahnfeldt, 2017).

När det gäller vad som förnyats har NODs corona-omställning inneburit att

deras etablerade former för dialog och samråd har förändrats på olika sätt. Vissa har omformats från ett fysiskt till ett digitalt format, t.ex. samtalsserien och rundabordssamtal. Andra har pausats, t.ex. lärnätverk och den fysiska mötesplatsen. Dessutom har en helt ny form utvecklats: veckorapporter med kartläggning av ideella organisationers behov under corona-pandemin. De förnyade formerna har även omformats över tid, t.ex. genom justerat innehåll och format i veckorapporterna samt omställning från digitala samråd och rundabordssamtal till enskilda samtal och skriftliga rapporter. Denna omformning liknar den behovsanpassning till det aktuella sammanhanget som identifierats som en framgångsfaktor i tidigare forskning om Överenskommelser för samverkan mellan ideella och offentliga aktörer (cf. Portin, 2016).

När det gäller hur det förnyats har NODs corona-uppgift inneburit en snabb omställning av hela verksamheten, som involverat alla på kansliet. Med hjälp av digitala kanaler och sina ackumulerade kontakter har kanslipersonalen identifierat och samtalat med enskilda organisationer om deras behov och verksamheter under corona-pandemin. Samtalen har utgjort underlag till webbintervjuer, veckorapporter och samrådsrapporter, som dels använts av myndigheter som underlag för samråd och stödinsatser under corona-pandemin, dels bidragit till ökad samsyn och samverkan inom civilsamhället. I ljuset av tidigare forskning kan detta förstås som ett sätt att överbygga de skilda institutionella logiker som visat sig försvåra innovativ samverkan (cf. Gawell m.fl., 2020). Det vill säga mellan den ideella sektorns strävan efter att framföra och uppfylla de behov som pandemin har skapat bland deras medlemmar och intressegrupper, respektive den offentliga sektorns politiska styrning för att minska de negativa konsekvenserna av pandemin i olika samhällssektorer.

När det gäller var det förnyats har NODs corona-omställning inneburit att verksamhetens fokus flyttats från allmänna sakpolitiska områden till corona-relaterade områden. Veckorapporterna har berört både generella och tematiska behov i civilsamhället under corona-pandemin. Dessutom har ytterligare corona-teman berörts vid dialoger och samråd mellan myndigheter och civilsamhälle. I ljuset av tidigare forskning kan denna fokusflyttning förstås som ett uttryck för civilsamhällets betydelse som röstbärare och opinionsbildare i social innovation, inom just corona-relaterade områden (cf. Lindberg & Nahmfeldt, 2017). På motsvarande sätt avspeglar det den offentliga sektorns betydelse som huvudansvarig för välfärdsområdet, just under corona-pandemin (cf. *ibid*).

När det gäller varför det förnyats har NODs omställning syftat till att överblicka och möta behoven av dialog och samråd mellan ideella och offentliga aktörer under corona-pandemin. Omställningen blev samtidigt ett sätt att åtgärda missnöjet över att NOD inte var tillräckligt välkänt och nyttjat. Genom att förmedla ideella organisationers corona-relaterade behov och erfarenheter

till myndigheter och civilsamhälle har kännedomen och nyttjandet av NODs verksamhet ökat inom båda samhällssektorerna. I ljuset av de framgångsfaktorer som identifierats i tidigare forskning om Överenskommelser verkar relevans, förankring och tillit särskilt ha underlättat NODs corona-omställning (cf. Portin, 2016). Omställningen kan även ha underlättats av NODs koordinerande roll under corona-pandemin, mot bakgrund av den brist på samlade parter som enligt tidigare forskning försvårar samverkan mellan ideella och offentliga aktörer (cf. Johansson, 2011; Portin, 2017).

Sammantaget visar analysen av NODs corona-omställning att viss innovativitet kan urskiljas inom alla de fyra dimensioner som enligt tidigare forskning kännetecknar social innovation, det vill säga vad som förnyats, hur det förnyats, var det förnyats och varför det förnyats (cf. Lindberg & Nahnfeldt, 2017). Bland annat har NODs etablerade former för dialog och samråd förändrats, civilsamhällets aktuella behov kartlagts och förmedlats, fokus förflyttats från allmänna sakpolitiska områden till corona-relaterade områden, samt kännedomen och nyttjandet av NODs verksamhet ökat. Dessa insikter bidrar till att konkretisera förståelsen av hur social innovation tar sig uttryck i just NODs sammanhang, mot bakgrund av termens breda definition (cf. Howaldt m.fl., 2018). Samtidigt är frågan om innovativiteten i NODs corona-omställning är tillräcklig för att förnya formerna för sektorsöverskridande samverkan på ett reellt och långsiktigt sätt – både under och efter pandemin – vilket visat sig vara centralt i social innovation (cf. *ibid*).

Referenser

- Aagaard Nielsen, K. & Svensson, L., red. (2006). *Action research and participatory research*. Maastricht: Shaker Publishing.
- Gawell, M., Lindberg, M., Neubeck, T. (2020). *Innovationslabb för social inkludering – erfarenheter från Vinnova-finansierade projekt*. Stockholm: Idealistas.
- Hemström, K. (2018). *Samverkan med civilsamhället – en kartläggning av hur Sveriges kommuner, lands- ting och regioner samverkar med civilsamhällets organisationer*. Stockholm: Överenskommelsen.
- Howaldt, J., Kaletka, C., Schröder, A., Zirngiebl, M., red. (2018). *Atlas of Social Innovation – New Practices for a Better Future*. Dortmund: TU Dortmund University.
- Johansson, M. (2011). *I dialogens namn: idén om en överenskommelse mellan regeringen och ideella organisationer*. Doktorsavhandling. Växjö: Linnaeus University Press.
- Johansson, H., Kassman, A., Scaramuzzino, R. (2011). *Staten och det civila samhällets organisationer i ett föränderligt välfärdssamhälle: perspektiv på en överenskommelse*. Stockholm: Överenskommelsen.
- Lindberg, M. & Nahnfeldt, C. (2017). *Idéburen innovation – nyskapande lösningar på organisatoriska och samhälleliga behov*. Stockholm: Idealistas.

- Portin, C. (2016). *Verktyg för samverkan: framgångsfaktorer och utvecklingspotential i överenskommelser*. Stockholm: Överenskommelsen.
- Portin, C. (2017). *Långsiktig samverkan i praktiken: erfarenheter från överenskommelser*. Stockholm: Överenskommelsen.
- Reuter, M. (2012). *Överenskommelsen som spegel och arena*. I F. Wijkström (red.), *Civilsamhället i samhällskontraktet: en antologi om vad som står på spel*. Stockholm: European Civil Society Press.
- Wijkström, F., red. (2012). *Civilsamhället i samhällskontraktet: en antologi om vad som står på spel*. Stockholm: European Civil Society Press.

11th IUHPE European Conference on Health Promotion and 6th International Conference on Salutogenesis in Hybrid format

15 – 18 JUNE 2021
GIRONA SPAIN

With the holding of two key events, 2021 will be an important year for health promotion in Europe. Between 15 and 18 June 2021, Girona (Catalonia, Spain) will host both the 11th IUHPE European Conference on Health Promotion and the 6th International Conference on Salutogenesis. Given the situation caused by the COVID-19 pandemic, the conference organisers are planning the events in hybrid format (combining in-person and virtual attendance) with an online structure to facilitate the participation of professionals from different countries.

The theme of the 11th IUHPE European Conference on Health Promotion, taking place from 15 to 16 June 2021, is “Health Promotion: Transformative action in a changing Europe”. The event aims to put the spotlight on the health promotion work carried out by various institutions and organisations across Europe, and to promote networking and the exchange of ideas.

With the theme of “Advancing Salutogenesis towards thriving societies”, the 6th International Conference on Salutogenesis, taking place from 17 to 18 June 2021, aims to advance theory and research on Salutogenesis, and to share and discuss innovative approaches in the four topic areas.

Register: <https://www.fundacioudg.org/en/p/matricula/2853/1>